

VRIJEME TRAJANJA TESTA JE 180 MINUTA

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja.

Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Test MORA biti ČITKO napisan hemijskom olovkom. Učenik/učenica može da piše ćirilicom ili latinicom, pisanim ili štampanim slovima, ekavskim ili ijekavskim izgovorom, jotovanom ili nejotovanom varijantom. Ako piše štampanim slovima, MORA istaći veliko slovo.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem funkcionalnog teksta
- pisanjem eseja

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.

Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo **prepišeš** svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s nula bodova:

- **ako je odgovor netačan**
- **ako odgovor na zadatak višestrukog izbora NIJE prenijet na list za odgovore**
- **ako je zaokružen ili napisan i tačan i netačan odgovor**
- **ako je nečitko napisan odgovor/esej**
- **ako je odgovor/funkcionalni tekst/esej napisan grafitnom olovkom**
- **ako funkcionalni tekst /esej NIJE napisan na predviđenom mjestu, već samo na listovima za koncept (pisanje koncepta nije obavezno)**

Ukoliko pogriješiš, prekriži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.

Srećno!

Školsko dvorište kao slikarsko platno

Iževski čistač snijega Semjon Buharin već nekoliko godina oduševljava učenike srednje škole „Licej br. 25“ svojim slikama na snijegu. Semjon je postao poznat zahvaljujući učenicima koji su mu otvorili nalog na Instagramu. Evo kako su djeca objelodanila talenat „čika Senje“.

Radni dan školskog čistača snijega počinje u šest sati ujutru. Dok djeca spavaju ili se spremaju da krenu u školu, Semjon Buharin čisti školsko dvorište od svježeg snijega. Međutim, čim počne prvi čas, on metlom slika na snijegu umjetnička djela. Na primjer, portret ruskog pjesnika Aleksandra Puškina. Ta slika dva sata krase školsko dvorište, a zatim nestaje pod nogama učenika i njihovih roditelja.

Kako je sve počelo

Semjon nam je ispričao kako je prije par godina po završetku rutinskog posla prvi put počeo metlom da crta životinje na snijegu ispod školskih prozora. Vidjevši njegove slike, đaci su otvorili nalog na Instagramu i počeli da ih postavljaju. Vremenom se broj posjetilaca uvećao, tako da su na Semjona obratili pažnju i regionalni mediji.

Junaci Buharinovih slika na snijegu su ruski pisci i kompozitori, kao i likovi i životinje iz ruskih bajki. Kako je sam Semjon ispričao za „Rusku reč“, slika najbolje ispadne na tamnom asfaltu čim padne snijeg, tj. dok je snijeg još uvijek mek i lako ga je oblikovati. Semjon slika samo na svježem snijegu. Ugaženi snijeg mu ne odgovara. Slike su najljepše uveče, kada se vide polusjenke, ali tada u školi nema nikoga i nema ko da ih gleda, priča Buharin.

„Čika Senja redovno nešto crta za nas. Zimi slika na snijegu u dvorištu, a ljeti slika pejzaže na zidu zgrade preko puta škole. On pravi i skulpture od leda! Prošle godine je isklesao u ledu tri jagnjeta: najprije je nabacao snijeg na gomilu, napravio oblik kocke, polio vodom i zatim isklesao figure“, ispričali su dopisniku „Ruske reči“ učenici ove škole.

Đaci kažu da se „zgrada preko puta škole“ svake godine ponovo kreće, a poslije izvjesnog vremena na tom novom „platnu“ opet se pojavljuje neki pejzaž. „Čika Senja je prošle godine naslikao ogroman plakat sa Čajkovskim povodom godišnjice kompozitora! On pravi za nas klizališta, čisti snijeg i tjera pse lualice iz školskog dvorišta. On je mnogo dobar!“

Sa svojih sedamnaest godina, Semjon Buharin je upisao umjetničku školu u gradu Čajkovskom, ali je napustio školovanje jer mu je porodica velika i morao je potražiti posao kako bi pomogao roditeljima. Poslije nekoliko godina otputovao je na ruski Daleki istok, gdje je najprije radio kao ribar na Kamčatki, a zatim se zaposlio u službi Ministarstva za vanredne situacije.

Poslije svih tih lutanja, Buharin se prije pet godina „skrasio“ na radnom mjestu čistača snijega u školi „Licej br. 25“ u gradu Iževsku (1.215 km istočno od Moskve). Pored svog glavnog posla, Semjon pomaže školi tako što popravlja stolice, klupe i table. Učestvuje i u kulturnom životu škole – osmišljava priredbe za praznike i priprema dekoracije zajedno sa učenicima i nastavnicima.

Autor: Nikolaj Litovkin

Izvor: Ruska reč, 16. februar 2016.

(prilagođeno prema tekstu sa: <https://www.pismenica.rs/cose/kako-je-cistac-skolsko-dvoriste-pretvario-u-slikarsko-platno/>)

1. Argumentovano dokaži da je tekst koji si pročitao/pročitala reportaža.

---

2 boda

2. Napiši gdje i kad je objavljena ova reportaža.

---

1 bod

3. Koji je glavni posao Semjona Buharina?

1. čišćenje snijega
2. pecanje ribe
3. slikanje na snijegu

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

4. Pozivajući se na tekst, napiši kako je postao poznat Semjon Buharin.

---

1 bod

5. Objasni zašto Buharin slika čim počne prvi čas, iako su slike najljepše uveče kada se vide polusjenke.

---

1 bod

6. Objasni upotrebu zareza u rečenici.

Dok djeca spavaju, Semjon Buharin čisti školsko dvorište od svježeg snijega.

---

1 bod

Pročitaj pjesmu *Naš stari dome* (A. Šantić), pa riješi zadatke 7, 8, 9 i 10.

Naš stari dome, kako si oronô!
Kapije tvoje niko ne otvara,
Po njima mirno crv dube i šara —
Grize, kô čežnja jedno srce bono.

Evo mi sobe! O duvaru jošte
Ikona visi, prašljiva i sama,
I u me gleda i šapće iz rama
o dobu sreće, djetinjstva, milošte.

Ovdje sam prve stihove napisô,
Ovdje je s dušom poletila misô
Visoko, tamo gdje se istok žari.

Ovdje mi negda bješe raj... A sada?
Na moje srce grobna zemlja pada,
I ja se rušim kô ti, dome stari...

7. Napiši vrstu rime u prvoj i drugoj strofi.

_____

1 bod

8. Napiši vrstu treće i četvrte strofe.

_____

1 bod

9. U pjesmi se zapažaju tzv. pjesnička sažimanja pojedinih oblika riječi. Prepiši iz teksta pjesme dva primjera tog sažimanja i napiši ih ispravno.

_____

1 bod

10. Koja je funkcija sažimanja riječi?

1. da bi se ujednačio ritam
2. da bi se ostvarila cezura
3. da bi se istakla atmosfera pjesme
4. da bi se ujednačio broj stihova u strofi

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

11. Koji jezik ne pripada grupi južnoslovenskih jezika?

1. bosanski
2. bugarski
3. hrvatski
4. poljski
5. slovenački

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

12. Događaje iz romana *Na Drini ćuprija* rasporedi pored rečenica na koje se odnose. Pazi, jedan događaj je suvišan.

Velika poplava; Danak u krvi; Austrougarska okupacija; početak Prvog svjetskog rata

Rečenica iz djela	Događaj na koji se odnosi rečenica
<i>On se trže i otvori oči ponovo, ali u njegovom vidnom polju opet je bilo sve isto: pijac posut krupnim i sitnim kamenjem, i most bez jednog stuba, a između dva grubo prelomljena luka zja praznina.</i>	
<i>Izmešani Turci, hrišćani i Jevreji. Snaga stihije i teret zajedničke nesreće približili su ove ljude i premostili ... onaj jaz koji deli jednu veru od druge i, naročito, raj u od Turaka.</i>	
<i>Izgledalo je kao da će beli drevni most, koji je preturio preko sebe tri veka bez traga i ožiljka, ostati i „pod novim carem“ nepromenjen i doleteti i ovoj poplavi novina i promena kao što je uvek odolevao i najvećim „povodnjima“ i iz razbesnelih masa mutne vode, koje bi ga preplavile, iskrsavao nedirnut i beo, kao preporođen.</i>	

2 boda

13. Pored navedenog književnog lika napiši naziv djela i književnu vrstu kojoj djelo pripada.

Književni lik	Književno djelo	Književna vrsta
<i>Ežen de Rastinjak</i>		
<i>Furlan</i>		

2 boda

14. Pročitaj odlomak iz Sofoklove *Antigone* pa riješi zadatak.

*Al' mudracu priliči da uči još
a pri tom luk da suviše ne zateže.
Pa vidiš: kad bujice zimi udare
Drveće što se svija grane očuva
A što se opre, s korenom se izvati.*

Navedenim riječima Hemon se obraća Kreontu. Objasni njihovo značenje.

---

1 bod

15. Javlja se u krilu renesanse, usredsređen je na čovjeka, utemeljen na antičkim uzorima koja se pomno izučavaju i komentarišu.

Za koji književni pravac/epohu/pokret se vezuju navedene odlike?

1. barok
2. humanizam
3. klasicizam
4. modernu

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

16. Zaokruži broj pored imena književnog lika koji u strukturi *Proklete avlije* nema ulogu pripovjedača, pa rješenje prenesi na list za odgovore.

1. Ćamil
2. Haim
3. Karađoz
4. Fra-Petar

1 bod

17. Riječ duvar (zid) je:

1. arhaizam
2. žargonizam
3. internacionalizam
4. neologizam

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

Pročitaj odlomak iz Njegoševog *Gorskog vijenca*, pa odgovori na 18. i 19. zadatak.

Čašu meda još niko ne popi
što je čašom žuči ne zagrči;
čaša žuči ište čašu meda,
smiješane najlakše se piju.

18. Ko izgovara ove riječi?

1. Kolo
2. Iguman Stefan
3. Vladika Danilo
4. Vuk Mićunović

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

19. Objasni značenje „čaše meda“ i „čaše žuči“?

_____

1 bod

20. Pored navedene karakteristike, napiši ime ženskog lika iz *Gorskog vijenca* na koji se karakteristika odnosi.

1. Suprotstavlja se patrijarhatu i gine u borbi za ljubav. _____

2. Sestra koja proklinje, kritikuje glavare i izvršava samoubistvo.

_____

3. Junak-žena koja pomaže mužu u toku borbe. _____

3 boda

21. Rečenicu *Govorili su o nečemu* napiši u odričnom obliku.

_____

1 bod

22. Od prefiksa i glagola napiši novi glagol.

iz   čačkati _____
iz   plesti _____
od   puzati _____
od   šetati _____

2 boda

23. Napiši skraćenice riječi.

na primjer   _____
takozvani   _____
i slično   _____
Evropska unija   _____

2 boda

24. Napiši vijest o akciji „Daruj knjigu“, održanoj u Srednjoj stručnoj školi Pljevlja, povodom Međunarodnog dana maternjeg jezika (21. februar).

Napiši naslov i vodi računa o svim elementima koje treba da sadrži vijest, kao i o poštovanju normi standardnoga jezika.

8 bodova

25. Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabrao/odabrala. Oblikuj esej koji sadrži od 250 do 300 riječi.

- Prilikom razvijanja teme, koristi relevantne primjere/podatke uz argumentovanje sopstvenih stavova.
- Poštuj zahtjev o broju riječi +/-10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).
- Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.

1. Mladi i iskušenja 21. vijeka

Uputstva za pisanje eseja:

- Ukaži na iskušenja 21. vijeka sa kojima se susreću mladi.
- Procijeni koliko mladi podliježu tim iskušenjima i na koji način se bore sa njima.
- U vidu zaključka navedi prijedloge za poboljšanje kvaliteta života mladih.

2. Banović Strahinja – (ne)tipičan junak

Uputstva za pisanje eseja:

- Ukaži na osnovne odlike djela.
- Navedi stereotipne odlike epskih junaka i uporedi ih s likom Banović Strahinje.
- U vidu zaključka iznesi mišljenje o postupku Banović Strahinje na kraju pjesme.

13 bodova

